

## **„Zuwanderer integrieren 2006 / Migranten integreren 2006“**

De Stad Münster en het ROC van Twente realiseren in 2006 een project voor de integratie van migranten in het kader van het INTERREG-III A-programma.

In de twee voorafgaande jaren werd aan dit onderwerp gewerkt in een project met de naam "Ontwikkeling en optimalisatie van gemeentelijke integratiemodellen voor migranten/nieuwkomers in Münster en Enschede", waarbij de Stad Münster en de Gemeente Enschede betrokken waren. Het werk wordt in 2006 op basis van de bereikte resultaten voortgezet. Op grond van de veranderde omstandigheden in Nederland en de daarmee samenhangende gewijzigde aansturing bij de integratie heeft het ROC van Twente de plaats ingenomen van de Gemeente Enschede als projectpartner.

De voorzitter van de regiegroep is Jochen Köhnke, zijn plaatsvervanger is Jan van Schilt, directeur van de School voor Educatie en Contractactiviteiten van het ROC van Twente.

### **Uitgangspositie van het project:**

In de twee voorafgaande jaren is gewerkt aan verschillende duurzame ontwikkelingen op integratiegebied. De projectleiding was in Münster in handen van Jochen Köhnke, afdelingshoofd voor 'Aussiedler-', vluchtelingen-, en asielzoekerszaken en Stephan Nover, projectmanager. In Münster werden begeleidingsactiviteiten opgezet, die gericht waren op de potentiële mogelijkheden van migranten. Deze activiteiten droegen een voor hen verplichtend karakter. Deze activiteiten zijn geïntegreerd in een integratienetwerk en focussen op het thema 'huisvesting voor migranten', waarbij de plaatselijke actoren nauw werden betrokken.

In Enschede werd op basis van verschillende wettelijke middelen een contract gesloten met het ROC van Twente voor een periode van twee jaar. In dit contract zijn de inhoud en de voortgang van de opgedragen, op inburgering gerichte educatieve activiteiten, nauwkeurig vastgelegd op basis van prestatie-indicatoren. De beoogde resultaten zijn behaald en vertonen een groei t.o.v. voorgaande jaren.

De wetenschappelijke begeleiding heeft in Münster het belang van, de kansen en de mogelijkheden rondom het thema 'wonen', in relatie tot integratie beschreven. Daarnaast werd de mate van integratie in verschillende soorten wijken onderzocht. Er werden indicatoren voor de individuele integratie opgesteld en t.a.v. de huidige groep migranten kwalitatief geanalyseerd.

### **Het werk in Münster**

De activiteiten in de jaren 2004 en 2005 concentreerden zich op een groep van 120 'Spätaussiedler'. (Personen die in het verleden geëmigreerd zijn/werden en zijn teruggekeerd naar Duitsland) Dit betrof slechts een gedeelte van het totale aantal 'Spätaussiedler' dat naar Münster gekomen is. In 2006 zal het erom gaan de ontwikkelde instrumenten, concepten en structuren over te dragen op alle

'Spätaussiedler', die naar Münster komen. Dat betekent dat de gehele infrastructuur die zich bezig houdt met het thema inburgering en integratie, hierbij moet worden betrokken en dat de onderlinge activiteiten moeten worden afgestemd. Hierbij horen natuurlijk de welzijnsorganisaties, maar ook de actoren op het terrein van taalonderwijs, beroepsopleiding en arbeidsmarkt evenals uiteenlopende organisaties op niet-beroepsgericht gebied (cultureel, wetenschappelijk, sportief, kerkelijk etc.) en gemeentelijke organisaties. Daarbij hoort tot slot ook de belangenbehartiger van de groep in kwestie, de 'Landsmannschaft der Deutschen aus Russland'.

Ten tweede zal het gaan om de overdraagbaarheid van het ontwikkelde model op andere groepen migranten. Er zal, voorzover mogelijk, een begin worden gemaakt met de verwezenlijking hiervan. Het gaat daarbij om heterogene groepen. De mensen zijn afkomstig uit 170 naties, hebben een verschillende status, verschillende mogelijkheden en zijn op grond van uiteenlopende redenen en perspectieven naar Münster gekomen. Dit project bewandelt nieuwe wegen, omdat het dezelfde principes "migrantenoverkoepelend" wil gaan toepassen bij het grootste gedeelte van de groepen migranten. Dit proces zal plaatsvinden in overeenstemming met de principes van de begeleiding en bemiddeling en met inbreng van de commissie buitenlanders, verschillende vertegenwoordigers van de gemeente/de maatschappelijk/ de sociale ruimte/ groepen van de betrokkenen etc.

### **Het werk van het ROC van Twente**

De samenwerking tussen de gemeente Enschede en het ROC in het kader van het project is succesvol gebleken. De Gemeente Enschede gaf echter begin 2005 te kennen dat zij het project in 2006 op grond van het verwachte nieuwe beleid betreffende de regievoering van inburgering niet kan continueren.

Het ROC vervult zowel reguliere opdrachten t.a.v. inburgerings, maar heeft ook deelgenomen aan het project 2004 – 2005 voor de Gemeente Enschede. Het ROC heeft zich tegen deze achtergrond dan ook bereid verklaard de projectactiviteiten te willen voortzetten. Het gaat daarbij om continuering van inburgeringsactiviteiten en taalscholing conform de (wettelijk verankerde) overeenkomst tussen de Gemeente en het ROC. Het zal gaan om nieuwkomers en oudkomers. Bij de inburgeringsactiviteiten zal het ook in de toekomst gaan om nieuwkomers, maar in de loop van het project zal de toepasbaarheid van het concept op oudkomers worden onderzocht, en eventueel ook worden gerealiseerd.

Drie thema's in het kader van het project:

#### **1. Marktwerving**

De lopende contracten met betrekking tot de uitvoering van de inburgeringactiviteiten tussen het ROC van Twente en de gemeenten, waaronder Enschede, dateren uit 2004 en 2005, en zijn overeengekomen op basis van de huidige (landelijke) regelgeving. Nu wordt er echter, door herziening van het inburgeringsstelsel, waaronder de invoering van het marktwervingsprincipe en de vermindering van financiering, concurrentie verwacht. Kernthema's in dit proces zijn de ontwikkeling van het ROC als een op de markt georiënteerde organisatie en een vraaggestuurde ontwikkeling van producten en diensten die door opdrachtgevers worden verlangd. Dit vormt de eerste uitdaging in het project.

## 2. Realisering van de SPIL-criteria

In het kader van de regionale samenwerking werd in de regio Enschede/Twente het project "SPIL" uitgevoerd. Aan dit project werd bijna twee jaar gewerkt. De resultaten zijn aan het eind van 2004 gepresenteerd. Daarin zijn de rollen van de gemeenten en de onderwijsinstelling op basis van de wederzijdse verschillende uitgangspunten en verwachtingen vastgelegd. Hieraan is een systematiek van prestatie-indicatoren als controle-instrument gekoppeld. Een belangrijk element hierin is het vaststellen van de leersuccessen, die gewaardeerd worden door middel van certificaten die een behaald niveau aanduiden. De SPIL-criteria zullen hier voor het eerst worden getoetst.

## 3. Uitdragen van de netwerkervaringen in Münster

Uiteindelijk is het streven van het ROC, om analoog aan de projectactiviteiten in Münster, het netwerk (Vluchtelingenwerk, Sive en andere) meer direct bij het project en de onderwijsactiviteiten te betrekken. Tot dusver waren scholingsactiviteiten (inburgering, Nt2) en de psychosociale zorg en begeleiding niet vanzelfsprekend als partners in een netwerk verenigd. Toch moeten, ondanks de effecten van marktwerking en de concurrentie die dat met zich meebrengt, extra synergie-effecten gerealiseerd worden. Ook moet het thema wonen net als in Münster in het project een rol gaan spelen.

## Projectsturing

Het project wordt aangestuurd door de regiegroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de deelstaat NoordRijn-Westfalen, de Bezirksregierung, politiek, 'Ausländerbeirat' en het gemeentebestuur van Münster; ROC, Provincie Overijssel, politiek, vertegenwoordiging migranten en gemeentebestuur van Enschede, de EUREGIO. De leiding is in handen van de Stad Münster, plaatsvervanger is het ROC.

## Wetenschappelijke begeleiding

In Münster en Twente zullen de onderzoeken (Prof. Thränhardt/Universiteit Münster, Dr. Svensson/Universiteit Twente) naar de integratie-indicatoren en de inburgeringsresultaten van groepen migranten in het project van 2004 en 2005, worden aangevuld door een onderzoek in het vervolgproject. Het derde projectjaar zal gefundeerde uitspraken opleveren over het inburgeringssucces.

In Münster wordt vanwege de uitbreiding van de groep migranten, als aanvulling bij de onderzoeksreeks uit het eerste project, ook de acceptatie door de autochtone bevolking van nieuwkomers in een gesegregeerde wijk onderzocht (prof. Reuber/Universiteit Münster).

## Publiciteit

Over het project zal aan het begin en het einde van het project uitvoerig worden gepubliceerd in de media. Ieder kwartaal zal een kort verslag worden verstuurd aan een reeks adressen in beide landen. Via deze adressenlijst zullen gemeenten,

instellingen, wetenschappers, regionale overheden, plaatselijke organisaties voor integratie en geïnteresseerden regelmatig worden geïnformeerd.

De pers zal bij bijzondere gelegenheden worden betrokken. De PR in het lopende INTERREG-project heeft aangetoond dat een "starre" planning van de PR uiteindelijk niet kan worden nagekomen omdat de resultaten en het tempo in verschillende onderdelen van het project een eigen dynamiek kennen en niet voorspeld kunnen worden.

Naast de PR en de informatieverstrekking via de eigen lijst met emailadressen zal aan het einde van het project een studiedag worden georganiseerd waarbij de resultaten worden gepresenteerd.

De bereikte resultaten worden ook tijdens het project op korte termijn doorgestuurd naar de gemeenten en instellingen in de regio die met vergelijkbare vraagstukken worstelen.

### **EUREGIO-INTERREG-project**

Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de EUREGIO en gesubsidieerd door de deelstaat NRW, de Provincie Overijssel, de Stad Münster, het ROC van Twente en door de Europese Unie uit het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in het kader van het Communautaire Initiatief INTERREG-IIIa.